

เขียนโดย : จาง เสียน เลียง

แปลโดย : พิริยะ พนาสุวรรณ

๑

ซู๋ หลัง จน ไม่เคยนึกเลยว่าจะได้พบพ่ออีก

ขณะนี้ ซู๋กำลังสนทนากับพ่อ ในห้องพักที่ตกแต่งอย่างงโอะอ่า บนชั้นเจ็ดของโรงแรมที่สง่างาม ที่นี่ นอกหน้าต่างออกไปมีแต่แผ่นฟ้าสีน้ำเงิน ประดับด้วยจุดขาวของก้อนเมฆที่ลอยละล่องอยู่ไม่กี่ก้อน แต่ที่โน้น ไกลออกไปในไร่ของเขabenที่ราบสูง ทิวทัศน์แตกต่างจากที่นี่โดยสิ้นเชิง... มีแต่สีเขียวและสีเหลืองของท้องทุ่งกว้างใหญ่เป็นแถบ ๆ ยาวสุดสายตา

ขณะที่นั่งอยู่ในห้องนี้ จมอยู่ในกลุ่มควันจากกล้องยาสูบของพ่อซึ่งดูคล้ายกับหมอก เขารู้สึกเหมือนกับได้บินสูงขึ้นไปทุกขณะ จนกระทั่งอยู่เหนือก้อนเมฆ และทุกสิ่งที่อยู่ต่อหน้ากลายเป็นภาพหลอนที่เขาไม่เข้าใจ ทว่ากลิ่นยาเส้นของพ่อซึ่งคล้ายกับกลิ่นกาแฟ ยาเส้นตราอินเดียนแดงที่เขารู้จักมาตั้งแต่สมัยเป็นเด็ก พิสูจน์ว่าเขาไม่ได้อยู่ในอาณาจักรของเทพนิยายบนท้องฟ้า แต่กำลังอยู่ในโลกแห่งความจริง

“ที่แล้วมา... ก็ให้มันแล้วไปเถอะ” พ่อพูดพร้อมกับโบกมือ แม้จะเรียนสำเร็จจากฮาวเวิร์ดในทศวรรษที่ ๓๐ ก็ตาม แต่พ่อยังรักษาบุคลิกสมัยที่ยังเป็นนักศึกษาไว้ได้ จนกระทั่งเดี๋ยวนี้

ขณะที่ไขว่ห้างอยู่ในโซฟาของห้องชุดชั้นเลิศ พ่อก็กล่าวต่อ “หันที่ที่พ่อเหยียบแผ่นดินใหญ่ พ่อก็ได้เรียนรู้ศัพทการเมืองของยุคปัจจุบันที่ว่า “มองไปข้างหน้า... ดังนั้นลูกควรเตรียมตัวเดินทางไปต่างประเทศได้แล้ว”

หันไตนั่นเอง ซู๋รู้สึกหดหู่ใจขึ้นมาทันที สาเหตุก็เนื่องมาจากเครื่องแต่งกายของพ่อ และความหรูหราของห้องพัก เขารำพึงในใจ จริงอยู่... ที่มันแล้วก็ให้มันแล้วกันไป... แต่ก็จะมีสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

ในวันหนึ่งของฤดูใบไม้ร่วง สามสิบปีมาแล้ว... เป็นวันซึ่งคล้ายวันนี้เหลือเกิน ซู๋กำแผ่นกระดาษใบเล็ก ๆ ที่แมจด์ที่อยู่ให้ไว้แน่น ขณะเดินเสาะหาวิลล่าแบบตะวันตกหลังหนึ่งซึ่งตั้งอยู่บนถนนจอฟฟรีย์ ในย่านของชาวฝรั่งเศสในเมืองเชียงใหม่ ใบไม้สีเหลืองยิ่งดูยิ่งเขียว หลังจากฝนตก น้ำฝนหยดจากใบพาราซอลซึ่งยืนต้นอยู่นอกกำแพงบ้านที่เสริมลวดหนามขึ้นไปข้างบนไม่ขาดสาย

หลังจากกดเครื่องประตูลิลาซึ่งเป็นเหล็กสีเทาช้าแล้วช้าเล่าเป็นเวลานาน จึงมีเสียงถอดกลอน แล้วคนเฝ้าประตูก็ได้โผล่หน้าออกมา เขาเป็นคนที่เคยเอาจดหมายไปส่งให้พ่อบ่อย ๆ ดังนั้นทั้งคู่จึงจำกันได้ เด็กน้อยถูกพาไปตามทางเดินซีเมนต์ระหว่างต้นไม้ที่ปลูกเป็นแถวอยู่ ๒ ฟาก และอีกไม่นานก็มายืนอยู่ในห้องรับแขกของบ้าน ๒ ชั้น

แน่ละ ตอนนั้นพ่อหนุ่มกว่านี้มาก พ่อสวมเสื้อกั๊กผ้าขนสัตว์สีครีม กำลังสูบกถ้องยาเส้น ยืนเท้าศอกข้างหนึ่งบนขอบเตาผิง ศีรษะตก

สวนโซฟาที่ตั้งอยู่หน้าเตาผิง มีผู้หญิงคนหนึ่งนั่งอยู่... ผู้หญิงคนที่แม่ของซูแซงและดำทุกวัน

“นี่นะหรือลูกคุณ”

ซูได้ยินเสียงผู้หญิงคนนั้นเอ่ยถามพ่อ

“ช่างเหมือนคุณเสียจริง... มานี่ซิหนู”

ซูเหลือบไปมองหลอนแวบหนึ่ง แต่ไม่ขยับเขยื้อน

ซูนึกภาพผู้หญิงคนนั้นออกแล้ว... เขาจำได้.... หลอนมีนิยน์ดาวาวเป็นประกาย ริมฝีปากทาลิปสติกสีแดงแปร๊ด

“มีอะไรหรือ” พ่อเงยหน้าขึ้นถาม

“แม่ไม่สบาย... แม่อยากให้คุณกลับบ้านเดี๋ยวนี้”

“แม่เรานะ... ไม่สบายอยู่ตลอดเวลาแหละ” พ่อพึมพำขยับตัวถอยออกมาจากเตาผิง แล้วเริ่มเดินกลับไปกลับมามานพรมสีเขียวสลับขาวเป็นแถบ ๆ

ซูจ้องดูอาการของพ่อ พยายามขม่น้ำตามิให้ไหลออกมา

“บอกแม่ของเราว่า พ่อจะกลับไปเร็ว ๆ นี้แหละ” พ่อมาหยุดยืนพูดต่อหน้า

แม่ได้ยินประโยคนี้ช้าแล้วช้าเล่าทางซุ้ก็รู้อยู่เต็มอกว่าเชื่อไม่ได้

อย่างไรก็ตาม ซูพยายามอีกครั้งด้วยอาการสงบเสงี่ยม

“แม่อยากให้คุณกลับบ้านเดี๋ยวนี้เลย”

“ฉันรู้... ฉันรู้”

พ่อพูดแค่นั้นเอง แล้ววางมือบนไหล่ซู พร้อมกับดันเบา ๆ ให้เดินไปยังประตูห้อง

“ลูกกลับบ้านไปก่อนนะ... เอารถพ่อไปเลย อีกสักครู่พ่อจะตามไป หากอาการแม่ยังไม่ดีขึ้น ลูกจงบอกให้แม่ไปโรงพยาบาลทันที”

เมื่อมาถึงห้องโถงของบ้าน พ่อตบศีรษะของซูเบา ๆ ด้วยความรักและห่วงใยพร้อมกับพูดต่อ

“หากลูกโตกว่านี้อีกสักหน่อย ลูกจะรู้ว่าแม่เรานะเป็นคนเอาใจยากเหลือเกิน แม่ชอบ... แม่ชอบ...”

ซู่ยงหน้าซันดู ก็เห็นใบหน้าพ่อมีแววแห่งความขมขื่นปรากฏอยู่อย่างชัดเจน เขารู้สึก
สงสารพ่อมาก

แต่ทันทีที่รถยนต์ที่เขานั่งอยู่เคลื่อนไปตามถนนซึ่งปกคลุมด้วยใบไม้แห้งสีน้ำตาลดู
ประจวบเหมาะในย่านชาวฝรั่งเศสของเมืองเซียงไฮ้ น้ำตาก็เริ่มไหลเป็นทางลงบนร่องแก้ม
ความรู้สึกน้อยใจ สงสารตัวเองและความว่าเหว่ประดังกันเข้ามา ซู่รู้สึกว่ามีใครอีกแล้ว
นอกจากตัวเขาเอง คือคนที่น่าสงสาร

ความจริง... เขาได้รับความอบอุ่นจากแม่น้อยมาก นิ้วของแม่มีเวลาสัมผัสหามากจ้อง
มากกว่าจะมาแตะต้องเส้นผมของเขา และก็เช่นกัน เขาไม่เคยได้รับคำแนะนำหรือการนำพา
จากพ่อเลย เมื่อไรที่พอลกลับมาบ้าน พ่อจะมีท่าทีเบื่อหน่ายและกังวลใจ แล้วการทะเลาะกัน
ระหว่างพอกับแม่ที่ไม่มีวันสิ้นสุดก็จะเริ่มต้นอีก

อย่างที่พ่อกุดนั้นแหละ หากเขาจะโตกว่านี้อีกสักหน่อยก็คงจะเข้าใจอะไรดีขึ้น แต่ที่
จริง แม้จะมีอายุเพียง ๑๑ ขวบ เขาก็พอเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างโดยตลอด

สิ่งที่แม่ต้องการก็คือ ความรักความอบอุ่นจากสามี ขณะเดียวกัน พ่อก็ต้องการสลด
ภรรยาที่มีอารมณ์ร้าย ทั้งพ่อและแม่ไม่ต้องการเขาเลย ซู่คิดว่าเขาเป็นเพียงผลผลิตของการ
สมรสแบบคลุมถุงชนระหว่างนักเรียนนอกซึ่งเพิ่งเดินทางกลับจากประเทศสหรัฐอเมริกา กับหญิง
สาวจากครอบครัวคหบดีเจ้าของที่ดินนั่นเอง

คืนนั้น เป็นเช่นเดียวกับคืนก่อน ๆ ... พ่อไม่ได้กลับบ้าน หลังจากนั้นไม่นาน ซู่ก็ได้
ยินข่าวว่าพ่อออกเดินทางไปจากประเทศจีนพร้อมกับเมียน้อย ต่อมาแม่ก็เสียชีวิตลงที่
โรงพยาบาลของพวกเขาเยอรมัน

เป็นเวลาเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เกิดขึ้นบนแผ่นดิน

เดี๋ยวนี้ หลังจากเวลาผ่านไป ๓๐ ปี พ่อหวนกลับมาพร้อมกับเรียกร่องให้เขาเดินทาง
ไปอยู่ต่างประเทศด้วย ทั้งหมดนี้ดูค่อนข้างจะลึกลับและไม่สมเหตุสมผลเลย ซู่แทบจะไม่เชื่อ
ตัวเองว่า พ่อแท้ ๆ ของเขากำลังนั่งอยู่ตรงหน้า และก็เกือบจะไม่เชื่อเช่นกันว่าเป็นตัวของเขา
เองที่นั่งตรงข้าม

เมื่อมิสซิง เลขานุการณีของพ่อเปิดประตูห้องแต่งตัว ซู่เหลือบไปเห็นกระเป๋าเดินทาง
หลายใบ แต่ละใบมีป้ายชื่อโรงแรมหลากสีติดเต็มไปหมด มีโรงแรมในลอสแอนเจลิส โตเกียว
บางกอก และฮ่องกง รวมทั้งป้ายของสายการบินหลายหลายบริษัทด้วยกัน ดูเหมือนว่ากระเป๋า
เหล่านั้นจะรวมเอาโลกทั้งโลกมาเก็บไว้ในห้องแต่งตัวเล็ก ๆ

แต่สำหรับ ซู่ หลังจุน การที่จะเดินทางจากไร่ไปสุสั่วมาถึงที่นี่ได้นั้น หมายถึงการ
เดินทางโดยรถประจำทาง และรถไฟ เป็นเวลาถึง ๒ วันเต็ม ๆ หลังจากที่ได้รับแจ้งล่วงหน้า
เพียง ๓ วัน กระเป๋าหนังเทียมสีเทาของเขาที่วางอยู่บนโซฟา ซึ่งนับว่าทันสมัยที่สุดสำหรับ
ชาวบ้านในย่านไร่ไปสุสั่วดูนับว่าน่าสงสาร เมื่อเทียบกับห้องที่โอ้อ่า บนกระเป๋ามีถุงในลอนถัก
ซึ่งบรรจุแปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว และไข่มอีก ๒ - ๓ ฟองซึ่งเขากินไม่หมดระหว่างการเดินทาง
ไข่มที่แตกและแห้งซึ่งดูเหมือนจะมาอยู่ผิดที่ทำให้ซู่นึกถึงคืนก่อนวันที่เขาจะเดินทางมา
ชีวจื่อ - เมียของเขาเคยยื่นคดยอให้เขาเอาไข่มมาอีกเพื่อจะได้ฝากพ่อด้วย คิดถึงตอนนี้ ซู่
ช่วยไม่ได้ที่จะยิ้มให้กับตนเองอย่างขมขื่น

เมื่อวานซัน ชิวจื่อคือสิ่งที่เขาพาชีวจื่อลูกสาววัย ๕ ขวบมาส่งเขาที่สถานีรถประจำทาง
ด้วยเป็นครั้งแรกที่เขาเดินทางจากไร่ไปสุสั่ว หลังจากที่ได้แต่งงานมา และการเดินทางครั้งนี้
นับเป็นโอกาสยิ่งใหญ่สำหรับครอบครัวเล็ก ๆ ของเขา

“พ่อ... ปักกิ่งอยู่ไหน” ชิวชิวถาม

“มันอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดเรา”

“ปักกิ่งใหญ่กว่าตัวจังหวัดของเราไหม”

“ใช่... แนนอน”

“ปักกิ่งมีดอกพีเลื่อไหม”

“ไม่... ที่ปักกิ่งไม่มีดอกไม้ชนิดนี้หรอก”

“แล้วมีมะกอกป่าไหม” ลูกสาวถามอีก

“โอ... ไม่มีหรอก ที่นั่นไม่มีผลไม้ป่าหรอก”

“แยจ้งเลย” ชิวชิวถอนหายใจยาวอย่างผู้ใหญ่ เด็กหญิงซึ่งกำลังใช้มือทั้งสองเท้าคางไว้มีสีหน้าผิดหวัง สำหรับเธอแล้ว ที่ดี ๆ ทุกแห่งควรมีทั้งดอกพีเลื่อ และมะกอกป่า

“เด็กทึม” ผู้เฒ่าจ้าวคนขับรถม้าหยอก “ปักกิ่งใหญ่โตมาก แต่คราวนี้พ่อของเจ้าอาจไปไกลมาก... อาจเดินทางไปต่างประเทศพร้อมกับคุณปู่ของเจ้าก็ได้... จริงหรือเปล่า... ครูซู่”

ชิวจื่อ ซึ่งนั่งห่อตัวอยู่หลังคนขับ ยิ้มให้สามีอย่างอ่อนหวาน แต่ไม่พูดอะไร

รถม้าโยกเขยกไปตามถนนดิน ด้านเหนือของถนนเป็นไร่ซึ่งได้รับการดูแลอย่างดี ฝั่งด้านใต้ของถนนเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ที่กว้างใหญ่ไพศาล ครอบคลุมเนื้อที่จนหายเข้าไปในหมอกยามเช้า... คลุมไปถึงบริเวณที่เขาเคยนำมาไปเลี้ยง ที่แห่งนี้มีแม่เหล็กอยู่ในตัวมันเอง เมื่อมองดูทุ่งหญ้าหรือต้นไม้ต้นใดต้นหนึ่งจะทำให้เขาระลึกถึงความหลังได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเช้าวันนี้ ทุ่งหญ้ามืดมนมากกว่าเดิม

ชิวจื่อรู้ว่ามันมีมะกอกป่าอยู่ที่ไหน เขากระโดดลงมาจากรถม้า ริงหายไปครู่หนึ่ง แล้วกลับมาพร้อมกับผลไม้สดสำหรับทุกคน มะกอกป่าเป็นผลไม้ที่ขึ้นเฉพาะในแถบตะวันตกเฉียงเหนือเท่านั้น มีรสหวาน ๆ ฝาด ๆ เขาเคยกินเป็นประจำในคราวเกิดวิกฤตการณ์อาหารในทศวรรษที่ ๖๐ และเป็นเวลานานเหลือเกินที่เขาไม่ได้ลิ้มรสมันอีก พอมากินอีกที เขารู้สึกเสียดายโอกาสที่ผ่านมา มิน่าเล่า... ชิวชิวถึงได้ถามว่ามีมะกอกป่าในปักกิ่งหรือไม่

“คุณปู่คงจะไม่เคยกินหรอก” ชิวจื่อพูดยิ้ม ๆ แล้วถ่มเมล็ดทิ้ง

คงเป็นครั้งเดียวที่หล่อนพยายามนึกวาดภาพบิดาของสามี

ความจริงแล้วไม่ยากเลยที่จะนึกวาดภาพ เพราะพ่อกับลูกเหมือนกันมาก ถ้าชิวจื่อจะพบพ่อของเขาที่ไหนสักแห่งแล้ว หล่อนจะต้องรู้จักทันที ทั้งพ่อและลูกมีตาเล็กและเรียวยาว สันจมูกเป็นเส้นตรง ริมฝีปากหนา แม้กิริยาท่าทางก็เหมือนกันมาก ซึ่งแสดงว่าเป็นสายเลือดเดียวกัน พ่อนั่นดูจะไม่สมกับวัยที่แท้จริง แทนที่จะมีร่างกายซูบซีดไม่แข็งแรง แต่ผิวเนื้อกลับคล้ำเช่นเดียวกับลูกชาย ซึ่งเป็นผลจากการอาบแดดแถวชายทะเลในลอสแอนเจลิสและฮ่องกง พ่อยังสนใจในรูปร่างและสัดส่วนของตนเองมาก ถึงแม้ว่าผมจะเป็นสีเทาแล้ว แต่ก็ได้รับการตัดแต่งอย่างเรียบร้อย เล็บมือก็ได้รับการดูแลอย่างสวยงาม ทั้ง ๆ ที่หลังมือเริ่มตกระบ้างแล้ว

มีกล้องยาสีดำ ๓ ปี ถุงยาสีดำหนังแกะโมริออคโคแท้ ไฟแชกทองคำ และเข็มกลัดเนคไทเพชร วางเรียงรายอยู่รอบ ๆ ถ้วยกาแฟที่ห่อหุ้มอยู่บนโต๊ะ... คงจะเป็นไปไม่ได้ที่พ่อจะชอบกินมะกอกป่า

“ไอ้ แผลกเหลือเกินที่ได้ยินเพลงใหม่ล่าสุดนี่”

มิสโซ้ง อุทานเป็นภาษาจีนชัดถ้อยชัดคำ หล่อนเป็นคนสูงโปร่งสมส่วน ผมสีดำยาว สลวยถูกรวบไว้ด้วยริบบิ้นผ้าชาติสีแดง และมีน้ำหอมกลิ่นมะลิที่นุ่มนวลคลุ้งอยู่รอบตัว

“ท่านผู้อำนวยการชู้คะ ชาวปักกิ่งนี่คุ้นเคยกับการเดินดิสโกมากทีเดียว ดูเหมือนจะคลั่งไคล้การเดินแบบนี้ยิ่งกว่าชาวฮ่องกงเสียอีก ดิฉันคิดว่าพวกเขาเป็นคนทันสมัยแล้วเดี๋ยวนี้”

“แน่นอน... มันยากมากที่จะต่อสู้กับความรู้สึกอยากสนุกสนาน” ผู้อำนวยการชู้ยิ้มร่ากับเป็นนักปราชญ์ “พวกเขาไม่ได้คิดว่าตนเองเป็นคนงุ่มง่ามโบราณอีกแล้ว”

เมื่อรับประทานอาหารค่ำเรียบร้อย พ่อและมิสโซ้งก็พาเขาไปยังห้องเต้นรำ ชู้ไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะมีสถานที่แบบนี้ในปีปักกิ่ง เมื่อสมัยเขาเป็นเด็ก พ่อและแม่เคยพาไปโรงเต้นรำมีชื่อหลายแห่งในเซี่ยงไฮ้ ดูเหมือนชื่อ “ดี.ดี.เอส” “พาราเมด” “ไนต์คลับฝรั่งเศส” และอื่น ๆ ดูอย่างกับเขาได้กลับไปยังสถานที่ที่เคยหลอกหลอนอีก ผู้คนมากหน้าหลายตาที่เดินพลุกพล่านคล้ายปีศาจล่องลอยอยู่ในแสงไฟชมพูขมิ้ว ทำให้รู้สึกอึดอัดขึ้นทันที ประหนึ่งคนที่ถูกลากไปบนเวทีการแสดง แต่ไม่สามารถจับทบาทของตัวเองได้

ภาพที่เห็นในห้องอาหารโรงแรมเมื่อสักครู่ก็เช่นกัน ภาพอาหารมากมายที่คนกินกันนิด ๆ หน่อย ๆ แล้วทิ้งเหลือไว้เต็มจาน ยิ่งทำให้เขารู้สึกสะอิดสะเอียนยิ่งขึ้น ที่ไร่ปศุสัตว์ เมื่อผู้คนไปกินอาหารในภัตตาคารของรัฐประจำจังหวัด พวกเขาจะเอาอาหารที่เหลือใส่กล่องกลับบ้าน เก็บไว้กินวันต่อไป

ทันใดก็มีเสียงดนตรีดังขึ้นในห้องเต้นรำใหญ่ นักเต้นรำหลายคู่พากันออกไปวาดลวดลายสุดฝีมือ แทนที่จะคล้องแขนเข้าไว้ด้วยกัน พวกเขาต่างก็โยกตัวไปข้างหน้า แล้วแอ่นมาข้างหลังยั่วเย้ากันอย่างกับไก่ชน ดูเหมือนเป็นวิธีที่พวกเขาใช้ขจัดพลังงานส่วนเกิน ทำให้ชู้นึกถึงขบวนการเต้นรำที่กำลังทำงานหนักในทุ่งนา พวกเขาจะดัดแขนไปทางซ้ายที่ทางขวาที่ ก้มตัวต่ำลงไปข้างหน้าเพื่อเกี่ยวข้าว บางทีจะตะโกนด้วยเสียงแหบ ๆ เพื่อเรียกเพื่อนชานาอีกคนหนึ่ง ซึ่งยืนห่างอยู่แต่ไกล “น้ำ... น้ำ... น้ำ...” มันจะเป็นอย่างไรหนอ... หากเขามีโอกาสนอนลงได้ร่มเงาไม้ ใกล้กับคลองชลประทานที่เต็มด้วยน้ำขุ่น ๆ สุดเอากลิ่นฟางเข้าเต็มปอด แล้วฝั่งตัวเองในสายลม

“เต้นรำใหม่... คุณชู้” เสียงมิสโซ้งที่ยืนติดกันถาม ทำให้ต้องสลัดความฝันออกไป

เขาเอี้ยวตัวมาดู ก็เห็นว่าหล่อนเองก็เช่นกัน... นัยน์ตาวาวเป็นประกายและวาดริมฝีปากด้วยลิปสติกสีแดงแปร๊ด

“เออ... อ้า... ไม่... ไม่... ผมเต้นรำไม่เป็น” เขาตอบตะกุกตะกักคล้ายคนไม่มีสติ เขาเลี้ยงม้าได้ ไถนาได้ เกี่ยวข้าวได้... แล้วทำไมจึงต้องมาเต้นรำแบบนี้ด้วย

“นี่... อย่าทำให้เขาเป็นจุดเด่นซี” พ่อปรามมิสโซ้ง “ประเดี๋ยวผู้จัดการหวังจะมาพาคูณออกไปเต้นเอง”

ชายหนุ่มรูปหล่อในชุดสากลสีเทาเดินตรงมาหาพวกเขา แล้วหลังจากที่โค้งอย่างสุภาพให้มิสโซ้ง ทั้งคู่พากันออกไปยังฟลอร์เต้นรำ

“เธอยังคิดถึงเรื่องอะไรอยู่อีก” พ่อถามก่อนจุดกล่องยาเส้นแน่นอน... เธอรู้อะไรดีกว่าพ่อ ตอนนี้นะการขอวีซ่าขำมาก แต่ต่อไปภายนอกหน้า ไม่มีใครรู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น”

“มีบางสิ่งที่นี่ ที่ทำให้ผมไปไม่ได้” ชู้หันมาประสานสายตา

“รวมทั้งประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นทั้งหมดนั้นด้วยหรือ” พ่อถามด้วยน้ำเสียงราบเรียบ

“ใช่... แน่นอน... เพราะสิ่งทั้งหลายเหล่านั้น และความสุขครั้งนี้มีคุณค่ามากมายทีเดียว สำหรับเรา”

พ่อยิ้มไหล่แล้วมองหน้าลูกชายอย่างงง ๆ

ซู่รู้สึกห่อเหี่ยวขึ้นมาอีกทันที วินาทีนั้นเองเขาก็รู้ว่าโลกของพ่อเป็นอีกโลกหนึ่งที่เขาไม่รู้จักและไม่เข้าใจ รูปร่างหน้าตาที่เหมือนกันไม่สามารถจัดความแตกต่างในความนึกคิดของเขาทั้งสองได้

ทั้งคู่จ้องตากันด้วยสายตาแตกต่างกันคนละแบบ ไม่มีใครสามารถมองเห็นความรู้สึกในใจของซึ่งกันและกันได้

“เป็นเพราะ... เพราะเธอยังอาฆาตพ่ออยู่อีกหรือ” พ่อก้มหน้าพูดเสียงค่อย ๆ

“ไม่... ไม่ใช่อย่างนั้น” ผู้เป็นลูกพูดพร้อมกับโบกมือไปมา “ก็อย่างที่พ่อพูดนั่นแหละ... ที่แล้วก็แล้วกันไป... มันเป็นอีกเหตุหนึ่งต่างหาก ไม่เกี่ยวกันเลย”

มาถึงตอนนี้ ดนตรีเปลี่ยนไป แสงไฟในห้องดูเหมือนจะหรี่ลงไปกว่าเดิม และซู่ไม่สามารถมองเห็นว่าใครเป็นใครในฟลอร์เดินราตอไปอีก

“จริงอยู่... อะไรที่เป็นอดีตก็คืออดีต อย่างไรก็ตาม ความเข้มข้นก็จะมีอยู่ หากเราคิดถึงมัน” พ่อถอนหายใจแล้วกล่าวต่อ “แต่พ่อคิดถึงเธอมาก... และเดี๋ยวนี้...”

“ใช่... ผมเชื่อพ่อ” ซู่ตอบ เสียงดนตรีเปลี่ยนไปเป็นเพลงเย็น ๆ ทำให้เกิดบรรยากาศที่เศร้าใจ “และบางครั้งผมก็คิดถึงพ่อด้วย”

“จริงหรือ” พ่อย้อนถาม

จริง... เขาเคยคิดถึงพ่อ ซู่ยังจำคืนหนึ่งของฤดูใบไม้ร่วงเมื่อ ๒๐ ปีก่อนได้อย่างดี

แสงจันทร์สาดส่องผ่านหลังคากระท่อมที่เป็นรูโหว่เพราะพายุฝนลงมาจากบนบรรดาคนเลี้ยงม้าที่สวมเสื้อผ้าขาดกระรุ่งกระริงกลุ่มหนึ่ง ซึ่งกำลังนอนหลับพักผ่อนอยู่กับพื้น ที่นอนอยู่ติดฝากระท่อมด้านหนึ่งคือ ซู่ หลัง จุน เขาตัวสั่นไปด้วยความหนาวเหน็บ จนกระทั่งทนนอนบนกองฟางที่เปียกชื้นต่อไปไม่ไหว เขาลุกขึ้นแล้วเดินออกไปข้างนอก... นอกกระท่อมมีพื้นแผ่นดินที่เป็นโคลน สะท้อนแสงจันทร์ระยิบระยับ ประหนึ่งเศษแก้วแตกกระจัดกระจายเต็มไปหมด มีหลุมโคลนอยู่ทั่วไป และมีกลิ่นสาบในอากาศด้วย... ในที่สุด เขาก็พบคอกสัตว์ ม้า พ่อ และลาต่างพากันยืนเคี้ยวหญ้าแห้งอยู่เงียบ ๆ ... เขาพบรางหญ้าว่างอยู่รางหนึ่งจึงรีบป็นขึ้นไปนอนทันที

ภายในคอกม้ามีแสงสลัว ๆ ที่เกิดจากแสงจันทร์สะท้อนฝาผนังดินด้านหนึ่ง สัตว์แต่ละตัวยืนก้มหัวอยู่เหนือรางหญ้าคล้ายกับว่า กำลังแสดงคารวะต่อดวงจันทร์ เขารู้สึกกร็นทใจอย่างยิ่ง บรรยากาศตอนนั้นเป็นเหมือนสัญลักษณ์แสดงความโดดเดี่ยวอ้างว้างของเขา ผู้คนพากันละทิ้งเขาไปหมด เขาถูกผลักทิ้งให้มาสมาคมกับม้าและวัวควาย

เขาร้องไห้อย่างเจ็บปวด นอนงอตัวอยู่ในรางหญ้า ซู่จำได้ว่าตลอดชีวิตที่ผ่านมา เขาได้พยายามที่จะป้องกันและช่วยตัวเองให้พ้นจากความกดดันจากทุกทิศทาง แรกสุดผู้บังเกิดเกล้าละทิ้งเขา หลังจากนั้นแม่ก็เสียชีวิต ลุงอุปสมบทดีแม่ไปหมด ปล่อยให้เขาอยู่ตามลำพัง ซู่จำเป็นต้องย้ายเข้าไปอยู่ในพอกพักของโรงเรียน พร้อม ๆ กับต้องใช้ทุนการศึกษาของรัฐบาล โรงเรียนเป็นผู้เลี้ยงดูให้เขาเติบโตขึ้นมา

มันเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดที่สุดในทศวรรษที่ ๕๐ แม้ว่าเขาจะเป็นคนค่อนข้างเงิบขริมและ
ละเอียดอ่อน อันเป็นผลของชีวิตวัยเด็ก แต่ซุ๊กก็ค่อย ๆ ถูกดูดซึมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการใช้
ชีวิตร่วมกัน เขาช่างคิดช่างฝันเช่นเดียวกับนักศึกษาวัยรุ่นคนอื่น ๆ

หลังจากเรียนสำเร็จไม่นาน ความฝันของเขาก็เป็นจริง เขาเริ่มมีโอกาสสวมเครื่องแบบ
สีน้ำเงิน หอบสมุดหนังสือไว้ในอ้อมแขน และพกขอล็อคเขียนกระดานแล้วทำหน้าที่ครูชั้น
ประถม

ตั้งแต่นั้นมา เขามีเส้นทางชีวิตใหม่... เส้นทางชีวิตของเขาเอง

หลังจากนั้นไม่นาน ผู้นำของโรงเรียนจำเป็นต้องทำบัญชีรายชื่อฝ่ายขวา แล้วส่งให้
ผู้บังคับบัญชาให้เต็มตามจำนวนที่กำหนดมาให้ และชื่อของซุ๊กก็เลยถูกบรรจุลงไปในบัญชีคน
ประเภทนั้น เช่นเดียวกับชื่อพ่อของเขา

ในอดีต พวกนายทุนละทิ้งเขาไป ยกแต่เพียงสมบัติที่เอาไปไม่ได้ให้ และในขณะนี้คน
อีกพวกหนึ่งก็ขับไล่ไสส่งเขา... ตราหน้าว่าเขาเป็นฝ่ายขวา ในที่สุดเขาก็ถูกทอดทิ้งโดยทุก
คน... ทุกฝ่าย แล้วถูกส่งมาที่ไร่ปศุสัตว์แห่งนี้ เพื่ออบรมใหม่โดยการใช้แรงงาน

ม้าตัวหนึ่งกินหญ้าอิ่มแล้ว เดินเลาะมาตามรางหญ้าตรงมาหาเขา มันมาหยุดยืนอยู่
ใกล้มาก แล้วยื่นคอมาจนเขารู้สึกร้อนจากลมหายใจของมัน ซุ๊กล้มตาคืน ก็เห็นหัวม้าสีน้ำตาล
กำลังเคี้ยวหญ้าแห้งอยู่ต่อหน้า มันเริ่มรู้ว่าเขานอนอยู่ตรงนั้น แต่แทนที่จะตื่นตกใจ มันกลับยื่น
คอใกล้เข้ามาอีก แล้วใช้ปลายจมูกเบียด ๆ มาดมหน้าเขา การกระทำของสัตว์เลี้ยงทำให้เขา
ยิ่งเศร้าใจหนักไปกว่าเดิม เขากอดคอเจ้าม้าสีน้ำตาลไว้แล้วร้องไห้เป็นวรรคเป็นเวร น้ำตาของ
เขาไหลลงบนคอม้าจนเปียกชุ่ม เขาค่อย ๆ ยืนกายขึ้นคุกเข่าบนรางหญ้า ใช้มือทั้งสองกวาด
เอาเศษข้าวเปลือกมากองรวมกันไว้ต่อหน้าเจ้าเพื่อนยาก

... แล้วพอ... พออยู่ที่ไหนล่ะ... ตอนนั้น

ในที่สุด พ่อก็กลับมาแล้ว

ไม่ใช่ความฝัน พ่อนอนหลับสบายอยู่อีกห้อง ส่วนช่วงขณะที่นอนอยู่บนที่นอนสปริงอ่อนนุ่ม เขาคิดถึงความแตกต่างของที่นอนซึ่งนอนอยู่ขณะนี้กับรางหญ้าที่แข็งกระด้าง

แสงจันทร์ส่องลอดหน้าต่างเข้ามาครอบคลุมเนื้อที่บางส่วนของพรม โขฟาและผ้าคลุมเตียง และท่ามกลางแสงจันทร์สีนวลนั้น ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตอนกลางคืนวันทวนกลับมาหาอีกครั้ง มันลอยขึ้นเหนือความคิดอื่น ๆ ครั้งแล้วครั้งเล่าปรากฏให้เห็นเด่นชัด ชัวร์ว่าเขาไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งต่าง ๆ ที่นี้ได้เลย พ่อกลับมาแล้วก็จริง แต่ต่างก็กลายเป็นคนแปลกหน้า การกลับมาของพ่อทำได้ก็เพียงคุยเขี่ยเอาความหลังเก่า ๆ ที่ขมขื่นขึ้นมา เพื่อรบกวนความสงบในใจเขาเท่านั้น

แม้จะเป็นฤดูใบไม้ร่วง แต่ดูเหมือนว่าอากาศภายในห้องยังร้อนอยู่ เขาสลับผ้าห่มขนสัตว์ที่คลุมตัวออกไป ขยับขึ้นไปนั่งพิงพนักหัวเตียง แล้วเปิดไปที่ตั้งอยู่บนโต๊ะข้างเตียง เขานอนนิ่งไม่กระตุกกระดิก ขณะใช้สายตากวาดไปสังเกตสิ่งต่าง ๆ ในห้องอย่างพิถีพิถันพิจารณาจนกระทั่งเหลือบเห็นร่างกายของตนเอง

ขณะผู้สำรวจแขนที่เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อเป็นมัด ๆ เส้นเลือดที่นอง เท้าใหญ่ทั้งสองข้าง อุ้งมือและสันเท้าสากแข็งกระด้าง เขานึกถึงคำสนทนากับพ่อเมื่อตอนบ่าย

พ่ออนุญาตให้มิสโซ่งไปทำธุระส่วนตัวของหล่อนได้ หลังจากพวกเขาดื่มกาแฟเสร็จแล้วเริ่มเล่าให้เขาฟังถึงความก้าวหน้าของบริษัทที่พ่อเป็นเจ้าของ... เล่าถึงน้องชายต่างมารดาของเขา ซึ่งพ่อบอกว่าไม่มีความสามารถ และถึงความปรารถนาของพ่อที่จะกลับมาเยี่ยมมาตุภูมิ

“...แล้วถ้าหากเขาจะไปช่วยพ่อ...พ่อก็คิดว่านั่นเป็นรางวัลอย่างหนึ่ง” พ่อพูดพร้อมกับยิ้ม

“สิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อ ๓๐ ปีก่อนทำให้พ่อเสียใจอย่างยิ่ง พ่อรู้ว่านี่เราเน้นเรื่องถิ่นกำเนิดมาก และชีวิตเธอก็คงจะไม่ได้ผ่านมาอย่างสะดวกสบาย บางครั้งพ่อเคยคิดว่าเธอคงจะตายไปแล้วด้วยซ้ำ แต่พ่อก็หวังเธอตลอดเวลา บางครั้งยังนึกถึงเธอในลักษณะที่ยังเป็นทารกนอนอยู่ในอ้อมแขนของพี่เลี้ยงในวันที่คุณปู่เลี้ยงใหญ่ที่นานจัง พ่อจำได้ชัดเจน ดุคล้ายกับเหตุการณ์นั้นเพิ่งจะเกิดขึ้นเมื่อวานนี้เอง วันนั้นมีแขกเหรื่อมาจากเชียงใหม่เยอะแยะเลย เธอรู้ไหม... เธอเป็นหลานชายคนแรกของครอบครัว...”

เดี๋ยวนี้ ภายใต้แสงสว่างจากโคมไฟสีเขียวข้างเตียง ชูรู้สึกประหลาดขึ้นมาทันที เขาจ้องดูร่างกายที่แข็งแรงของตัวเอง ขณะเรื่องราวสมัยเด็กซึ่งพ่อเพิ่งจะเล่าให้ฟังเป็นครั้งแรกยังคงอยู่ในหู ทำให้เขาต้องเปรียบเทียบชีวิตในวัยนั้นกับปัจจุบัน

ชูเริ่มค้นพบข้อแตกต่างที่แท้จริงระหว่างพ่อกับเขา... เด็กชายคนหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นผู้สืบสกุลของครอบครัวที่เก่าแก่ร่ำรวยและเป็นที่ยอมรับของสังคมเมืองเชียงใหม่ ได้กลายเป็นกรรมกรผู้ใช้แรงงาน แต่สิ่งที่ผสมผสานเข้าไปในระหว่างการเปลี่ยนแปลงนั้นก็คือ ความขมขื่น และความชื่นชมกับผลของการทำงานหนัก

เนื่องจากชูเป็นบุคคลไร้บ้าน เขาจึงถูกจัดให้ทำงานเป็นคนเลี้ยงม้า หลังจากผ่านการอบรมโดยการใช้แรงงานแล้ว

ตอนเช้า ขณะอาทิตย์เริ่มทอแสงเหนือแมกไม้และหยาดน้ำค้างที่ยังเกาะอยู่บนใบหญ้าสะท้อนแสงเป็นประกายระยิบระยับ ชูจะไปเปิดประตูคอกสัตว์ บรรดาม้าและวัวควายจะพากันวิ่งออกมา มุ่งหน้าสู่ทุ่งหญ้า นกคุ้มและไก่ป่าจะพากันบินหนีจากพงหญ้า ส่งเสียงร้องตกใจ พวก

นกจะกระพือปีกอย่างรวดเร็ว บินตรงไปสู่วิวไม้ที่มองเห็นอยู่ลิบ ๆ ประดุจลูกศร เขาเอง กระโดดขึ้นหลังม้าแล้วควบออกไปตามเส้นทางเก่าแก่ ประหนึ่งกระโจนสู่อ้อมอกของธรรมชาติ

บางครั้ง ขณะนอนบนเนินดิน คนเลี้ยงม้าหนุ่มเคยมองขึ้นไปบนท้องฟ้า จ้องดูขลุ่ยเมฆสี ขาวประดุจหิมะซึ่งเปลี่ยนรูปร่างไปเรื่อย ๆ.. คล้ายชีวิตของตนเอง กระแสลมจะโฉบมาลูบไล้ ทุกส่วนของร่างกาย เขารู้สึกสบายเพราะสายลมสดชื่นกับกลิ่นเหงื่อม้าและกลิ่นเหงื่อตัวเอง ซึ่งทำให้รู้สึกว่าชีวิตเคลิ้มฝันไปอย่างมีความสุข ขณะที่ร่างกายละลายไปกับสายลมของป่า ใหญ่... แม้เขาจะเป็นคน แต่ความเป็นคนก็ได้สูญไปกับธรรมชาติเสียแล้ว ผลก็คือ ความ ท้อแท้ที่มีอยู่ในใจหายไปหมดสิ้น ความโศกเศร้าความขมขื่นในโชคร้ายถูกความรักชีวิตและ ความรักธรรมชาติเข้ามาแทนที่เสียหมด

พอดกเที่ยง ม้าแต่ละตัวจะกินอึ้ม พวกมันเดินเรียงแถวออกมาจากพงหญ้าข้างบึงใหญ่ บางตัวก็สะบัดคอไปมา บ้างตัวก็หางไล่ฝูงรินและเหลือบที่บินมาตอม พวกมันจะพากันยืนเป็น กลุ่มใกล้ ๆ แล้วจ้องดูเขาด้วยสายตาอ่อนโยน บางครั้งหมายเลข ๗ ซึ่งเป็นม้าสีขาวจะเดิน วนเวียนรอบ ๆ เพื่อนฝูง แล้วหยอกล้อกับม้าพิการหมายเลข ๑๐๐ แต่ตัวที่ถูกหยอกก็ไม่ยอม แพ้ มันจะหันหลังและเตะตบเบา ๆ ด้วยขาข้างพิการนั้น หมายเลข ๗ จะรีบหลบอย่างรวดเร็ว แล้ววิ่งวนไปรอบ ๆ ฝูง ซुकอสูงขึ้นไปในอากาศ หยดน้ำสีขาวกระจายว่อนไปทุกทิศ

เมื่อเห็นเช่นนั้น ชูจะหยิบแส้วมาขึ้นมารถ แล้วตะโกนใส่พวกม้าอย่างดุดัน พวกมันจะ พากันขยับหูขึ้นตรง แล้วทั้งหมดจะหันไปจ้องตัวก่อกวน ในที่สุด ทุกอย่างก็จะสงบ คล้าย กับพวกนักเรียนชน ๆ ที่ถูกดุ หมายเลข ๗ จะไปยืนข้างหน้าซึ่งลึกแค่ว่าเพื่อผ่อนคลายความตึง เครียดของกล้ามเนื้อ สิ่งสัมผัสสายตาของคนเลี้ยงม้านี้ ทำให้คิดว่าเขามีชีวิตอยู่ท่ามกลางฝูง สัตว์และคล้ายกับว่าตัวเองเป็นเจ้าของในเทพนิยายซึ่งรายล้อมไปด้วยวิญญาณจำนวนมาก

ภายใต้แสงแดดที่แผดเผาลงมาไม่ปราณี เงาเมฆจะเคลื่อนไปช้า ๆ ตามเชิงเขาที่ตั้งอยู่ ไกลลิบ นกเป็ดน้ำเริ่มร้องเสียงดัง เมื่ออุณหภูมิของน้ำในบึงสูงขึ้น บริเวณนี้ไม่เพียงกว้างใหญ่ ไพศาล แต่ยังสวยงามด้วย และที่นี้เอง... ที่คำว่า "มาตุภูมิ" ... ซึ่งแม้จะเป็นแค่นามธรรม ก็ อธิบายออกมาให้เข้าใจได้ชัดเจน คนเลี้ยงม้าหนุ่มพอใจแล้ว และความรู้สึกสงบก็บังเกิดขึ้นใน ใจ ถึงชีวิตจะผ่านอะไรต่อมิอะไรมามากมาย... มันก็ยังเป็นสิ่งสวยงามที่สุดทั้งธรรมชาติ และการ ออกแรงทำงานสอนเขาในสิ่งที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้จากห้องเรียน

บางครั้งอาจจะมีฝนหาใหญ่ตกลงในทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ตอนแรกดูคล้ายกับจากสีดำซึ่งพาด จากยอดเขาลูกหนึ่งไปยังยอดเขาลูกหนึ่ง ต่อมาลมจะพัดพามันใกล้เข้ามา... ใกล้เข้ามา และหลังจากที่หยุดเปาะเปะลงมาก่อน สายฝนก็จะเริ่มกระหน่ำแล้วบริเวณท้องทุ่งกว้างใหญ่ก็ ถูกคลุมไปด้วยหมอกสีขาว

ขณะฝนกำลังมา ชูจะด้อนฝูงม้าของเขาไปสู่วิวป่าเพื่อหาที่กำบัง เขาก็ถือแส้วไว้ในมือ กระโจนขึ้นหลังม้า ควบไปรอบ ๆ ฝูง แล้วตะโกนไล่ด้วยเสียงดัง ในตอนนั้น เขาจะรู้สึกว่าเป็น คนคนแข็งแรงและมีประโยชน์ หาใช่บุคคลที่ไร้ความสำคัญและไร้ค่าอีกต่อไป

และการต่อสู้อย่างหนักกับฝน ลม ยุงและริ้น ชูเริ่มสร้างศรัทธาในชีวิตใหม่ขึ้นมาใหม่

พวกคนเลี้ยงสัตว์จากแต่ละกลุ่มจะมีโอกาสอยู่ร่วมกันก็แต่ช่วงที่มีพายุฝนเท่านั้น พวกเขาเบียดกันแน่นในเพิงแคบ ๆ ดูคล้ายกับเรือลำเล็ก ๆ ที่กำลังทอดสมออยู่กลางทะเลใหญ่ อากาศ ภายในเพิงจะเย็นชื้นและมีกลิ่นคาวของยาสูบแล้ว ๆ ปะปน

ชูจะมีโอกาสได้ยืมคำสนทนาและนิทานตลกของบรรดาเพื่อน ๆ ที่เพิงพักนี้ และรู้ว่า พวกเขาไม่ได้ลงทุนแรงงานในชีวิตด้วยความรู้สึกรู้สึกและความปรารถนาที่ย่างยากเลย พวกเขาเป็น คนซื่อสัตย์ เป็นคนง่าย ๆ พวกเขามีความสุขถึงแม้ว่าจะต้องทำงานหนัก ชูเริ่มอิจฉาบรรดา เพื่อน ๆ

"เขาว่าแกเป็นฝ่ายขวา... หมายความว่าอย่างไร" ชายแก่อายุราว ๖๐ ปีคนหนึ่งถาม

“มันหมายความว่า... ว่า” ชู้อีก ๆ อัก ๆ ก้มหน้าหลบสายตาที่จ้องมาด้วยความอาย
“ฝ่ายขวาหมายถึงคนที่ได้กระทำผิดพลาดไว้ในอดีต”

“ไม่... ไม่ใช่อย่างนั้น” คนเลี้ยงสัตว์อีกคนหนึ่งจากกลุ่มที่ ๗ กล่าวขึ้น “ฝ่ายขวาคือ
บรรดาคนที่พูดความจริงในปี ๑๙๕๗... ในปีที่พวกปัญญาชนถูกโจมตี”

ผู้พูดเป็นคนตรงไปตรงมา มีนิสัยโผงผางและชอบเล่าเรื่องตลกจนชาวบ้านขนานนามว่า
“ไอ้ช่างพูด”

**“ทำไมถือว่าการพูดความจริงเป็นความผิดพลาดล่ะ หากทุกคนไม่ยอมพูดความ
จริงแล้ว... มันจะไม่ยุ่งกันใหญ่หรือ”** สัตวบาลแก่ยังสับสนก้องพนครันโขมง ขณะที่กล่าวต่อ
“ในความคิดของข้าล่ะก็ เป็นคนเลี้ยงสัตว์ยังดีกว่าเป็นพนักงานด้วยซ้ำไป คุณซิ อีกไม่
นานข้าก็จะอายุ ๗๐ แต่หุขายังดี ตาก็ดี หลังก็ไม่โก่ง และฟันข้ายังดีอยู่ ข้ายังกินถั่ว
คั่วได้อย่างสบาย”

“ก็แบบนี้แหละ ขาดหน้าแก่ก็ยังคงจะเป็นกรรมกรอีก” ไอ้ช่างพูดขัดขึ้นพร้อมกับหัวเราะ

“เฮ้ย... ไม่มีอะไรเสียหายนี่” ผู้เฒ่าเถียงอย่างแข็งขัน “อย่างไรก็ตาม หากไม่ได้
แรงงานของพวกเราที่ทำงานกันทั้งวันทั้งคืนแล้วล่ะก็ พวกพนักงานก็จะไม่มีตำแหน่ง และ
บรรดาพวกปัญญาชนก็จะไม่สามารถทำงานอ่าน งานเขียนของพวกเขาได้...”

การโต้เถียงกันอย่างตรงไปตรงมาโดยภาษาง่าย ๆ และบางครั้งเป็นคำอุปมาในตัวเอง
แหละที่ได้กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกอย่างรุนแรงขึ้นภายในใจชู้ ประหนึ่งได้เห็นรุ่งกินนำหลังฝน
ตก ซึ่งทำให้รู้สึกสดชื่น ทำให้เขามีความปรารถนาจะคืนสู่วิถีชีวิตที่ง่าย ๆ และสดชื่น เพื่อจะ
ได้ชื่นชมและพอใจกับสิ่งที่มีอยู่ เช่นเดียวกับพวกเพื่อน ๆ

ช่วงเวลายาวนานที่ชู้ต้องไปใช้แรงงาน ทำให้เขาคุ่นเคืองกับชีวิตที่จำกด มันได้หลอม
ให้เขากลายเป็นอย่างแม่แบบ เมื่อกาลเวลาผ่านไป ทุกสิ่งดูเหมือนจะเป็นความฝืนหรือ
เหมือนกับเรื่องราวของคนอื่นที่เขาได้อ่านในหนังสือ ขณะเดียวกันความจำของเขาก็แบ่ง
ออกเป็นสองส่วน ปัจจุบัน – ซึ่งแตกต่างกับอดีตจากหน้ามือเป็นหลังมือ และผลก็คือชีวิตเดิม
ของเด็กในเมืองใหญ่เริ่มกลายเป็นภาพหลอน... มีแต่ชีวิตปัจจุบันเท่านั้น... ที่เป็นจริง ใน
ที่สุดชู้ก็ถูกเปลี่ยนให้เป็นบุคคลที่มีไขจะแข็งแรงเท่านั้น แต่สามารถดำรงชีพอยู่ในถิ่นนี้ได้
อย่างยิ่ง...

เขากลายเป็นคนเลี้ยงม้าทั้งในนามและในความเป็นจริง

ปีแรก ๆ ของความยุ่งยากทางวัฒนธรรม ผู้คนพากันลืมอดีตของเขาหมด แต่แล้วก็มี
คนนึกขึ้นได้ว่า เขาเคยถูกตราหน้าว่าเป็นฝ่ายขวา และจำเป็นต้องนำตัวเขาเข้าขบวนเดิน
ประจານไปตามถนน หากว่า เมื่อถึงยามเช้าของวันที่เหตุการณ์กำลังจะเข้าขั้นวิกฤตนั่นเอง
บรรดาคนเลี้ยงสัตว์ก็ได้ปรึกษากันภายใต้เพิงที่พึก แล้วสัตวบาลจากทุกกลุ่มก็ตกลงเป็นเสียง
เดียวกันว่า ทูงหญ้าในย่านนี้ไม่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์อีกต่อไป ดังนั้นจึงพากันไปแจ้งให้
เจ้าหน้าที่ประจำโรงสุสัตว์ทราบ แล้วพากันเคลื่อนย้ายสัตว์เลี้ยงไปสู่ทุ่งหญ้าใหม่ยังเนินเขาอีก
ลูกหนึ่ง

แน่นอน... ชู้ หลัง จุน จำต้องเดินทางไปกับพรรคพวกด้วย และเมื่อไปถึงเนินเขาแห่ง
ใหม่แล้ว พวกเขาจะกลับบ้านได้ก็ต่อเมื่อเวลาผ่านไป ๒ – ๓ เดือนเสียก่อน ดังนั้นบรรดานัก
ปฏิวัติก็เลยยกเลิกความตั้งใจจะเอาเขาไปเดินอวดตัวตามท้องถนน ชู้ หลัง จุน เก็บข้าวของ
ส่วนตัวไม่กี่ชิ้น แล้วขึ้นมาไปพร้อมกับเพื่อน ๆ คนเลี้ยงสัตว์... ทั้งความวุ่นวายทั้งหมดไว้
เบื้องหลัง

พอขึ้นถนนใหญ่เท่านั้น คนเลี้ยงสัตว์ทุกคนก็ตะโกนโหวกเหวกด้วยความปรีดา

“เฮ้ย.. เดียวนี้เราเริ่มขึ้นเขาแล้ว... ใครยังจะสนใจอยู่อีกหรือว่าแม่ใครจะพีดกับใคร”

พวกเขาเป่าปากสนั่น ฟาดแฉ่เคียวคว้าวในอากาศ กระตุ้นให้ม้าและสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ เร่งฝีเท้าไปข้างหน้า ทั้งฝูงคลั่งตามหลังเป็นแนว มองไปข้างหน้าไกล ๆ ชูเห็นทุ่งหญ้าแห่งใหม่บนเนินเขาดูเด่นเป็นประกายใต้แสงพระอาทิตย์คล้ายกับหยกสีเขียวแผ่นใหญ่

เหตุการณ์วันนั้นตรึงตาอยู่ในความทรงจำของซู กลายเป็นสมบัติมีค่าชิ้นหนึ่งที่เขาต้องทะนุถนอมไว้ด้วยความรัก

ความทรงจำของเขามีทั้งความชื่นชมและความสุข ตลอดเวลาและขั้นตอนของการดำเนินชีวิต แต่เขารู้สึกว่าหากไม่มีความชื่นชมและความเจ็บปวดมาเป็นข้อเปรียบเทียบแล้วความสุขของเขาคงจะไม่มีคุณค่าแน่นอน

แล้วในฤดูใบไม้ผลิปีกลายนี้เอง เขาถูกเรียกไปยังสำนักงานฝ่ายบริหาร เมื่อไปถึง เขาก้าวเข้าไปในห้องทำงานของแผนกการเมืองของไร่ปศุสัตว์ด้วยความรู้สึกกึ่งกลัวกึ่งกล้าอยากรู้ อยากเห็น

รองหัวหน้าแผนกที่ชื่อตง อ่านข้อความจากเอกสารให้เขาฟัง แล้วอธิบายว่าเป็นความผิดพลาดที่ได้มีการกล่าวหาเขาว่าเป็นฝ่ายขวาเมื่อปี ๑๙๕๗ เมื่อเร็ว ๆ มานี้ ชื่อของเขาถูกลบจากบัญชีรายชื่อพวกฝ่ายขวาแล้ว เขาจะได้กลับไปทำหน้าที่ครู ณ โรงเรียนของไร่ปศุสัตว์ต่อไป

แมลงวันตัวเล็ก ๆ ตัวหนึ่งบินไปมาอยู่ในห้องทำงาน รองหัวหน้าแผนกคงเฝ้าดูมันตลอด เมื่อมันบินไปเกาะที่ตู้เอกสาร รองฯ ดงก็หยิบนิตยสารเล่มหนึ่งขึ้นมาถือด้วยความคันมือ อยากจะฟาดแมลงวันตัวเล็ก ๆ ให้แบนไป

“เออละ... เธอไปขอคำสั่งจากเลขาฯ ผางที่อยู่ห้องถัดไปนี้ได้แล้ว... พรุ่งนี้ไปรายงานตัวที่โรงเรียนเลย”

แมลงวันบินมาเกาะบนโต๊ะทำงานของท่านรองฯ ดง แต่ก็สามารถเอาตัวรอดไปได้ ก่อนที่นิตยสารในมือรองฯ ดงจะฟาดลงมา เจ้าของโต๊ะเอนหลังพิงพนักเก้าอี้อย่างผิดหวัง และหลังจากเจียบไปชั่วครู่ก็พุดขึ้นด้วยเสียงราบเรียบว่า

“ฟังให้ตื่นนะ... ต่อไปนี้เธอจะต้องทำงานอย่างหนัก แล้วอย่าทำผิดพลาดอีก”

ชุดะลึงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝัน เขาเข้าไปทั้งตัวคล้ายถูกไฟฟ้าดูด เป็นการยากที่จะเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศ เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงของพวกหัวรุนแรง ความจริงแล้วเขาไม่กล้าแม้จะคิดถึงวันเช่นนี้ อย่างไรก็ตามเขาเริ่มสุขใจอย่างใหญ่หลวง ความรู้สึกนั้นแผ่ขยายไปทั่วร่างคล้ายกับแอลกอฮอล์ ทำให้เกิดวิงเวียนศีรษะ สิ่งแรกก็คือ เขารู้สึกคอแห้ง แล้วเริ่มตัวสั่นขึ้นมา ในที่สุดก็เริ่มสะอื้น น้ำตาไหลนองหน้า แม้แต่รองฯ ดงเอง ซึ่งโดยปกติเป็นคนสุขุมมีอารมณ์เยือกเย็นมั่นคง ยังพลอยสะเทือนใจไปกับภาพที่เห็นอยู่ต่อหน้า รองฯ ดงรีบยื่นมือมาให้เขา และขณะที่ชูกำลังเขย่ามือกับรองฯ ดง เขาเริ่มมองเห็นแสงแห่งความหวังราง ๆ สำหรับอนาคต

แล้วซูก็ได้กลับเข้าห้องเรียนอีกครั้งหนึ่งในเครื่องแบบสีน้ำเงินพร้อมกับหอบหนังสือไว้ในอ้อมแขน และพกขอลูกเขียนกระดานไปด้วย เขากลับมาเริ่มงานในความฝันอันสดใส... ความฝันที่เขารักและหลงใหลเมื่อ ๒๐ ปีก่อนหน้านั้นอีกครั้งหนึ่ง

ที่นี้ไม่ใช่ไร่ปศุสัตว์ร่ำรวย เด็ก ๆ นักเรียนแต่งกายด้วยเสื้อผ้าขาดวัน ห้องเรียนมีกลิ่นเหม็นอับ ฟาง และฝุ่นตลอดวัน พวกนักเรียนซึ่งนั่งประจำโต๊ะเรียนซึ่งสร้างขึ้นด้วยไม้หยาบ ๆ พวกกันเบิกตากว้าง จับจ้องผู้มาใหม่ สงสัยว่าทำไมคนเลี้ยงม้าถึงกลายเป็นครูพวกเขาเองาย ๆ แต่ในไม่ช้าบรรดาเด็กนักเรียนก็ยอมรับและไว้วางใจ

ซู่ไม่คิดว่าเขาเสียสละอะไรเป็นพิเศษและไม่กล้าคิดด้วยว่า เขาจะใช้ระบบสังคมนิยม ส่วน "การพัฒนา ๔ ประการ" ของประเทศนั้น เขาคิดว่าเป็นสิ่งที่ดี หากผู้จะทำได้นั้นคงมีก็แต่เพียงวีรบุรุษ เขาคิดว่า สิ่งที่เขากระทำอยู่นี้เป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดมาให้เท่านั้น อย่างไรก็ตาม พวกนักเรียนก็ยั้งนับถือเขา

เช้าวันที่ซู่ออกเดินทางมาปักกิ่ง เขาสังเกตเห็นว่าบรรดานักเรียนพากันยืนจับกลุ่มอยู่ทั้งสองฟากถนนที่จะไปโรงเรียน และเฝ้ามองรถมาอยู่เงียบ ๆ พวกเขาคงจะได้ยินข่าวว่าครูซู่จะเดินทางไปต่างประเทศ บรรดาเด็ก ๆ พยายามควบคุมตัวเองมิให้ยับยั้งการเดินทางของเขา เอาแต่เฝ้ามองรถมาจนแล่นข้ามสะพานหิน ผ่านเข้าไปในแนวไม้ลับไปจากสายตา

บางครั้งจะมีสัตว์บาลกลุ่มอื่นเดินทางกว่า ๑๐ ลี้เพื่อมาเยี่ยมเขา ผู้เฒ่าอายุกว่า ๘๐ ปี แต่ยังคงกระฉับกระเฉงที่นั่งอยู่บนตั่งอิฐจะยกเอาพจนานุกรมขึ้นมาถือไว้อย่างระมัดระวังแล้วพูดว่า

"ฉลาดเหลือเกิน สมกับที่ถูกเรียกว่าเป็นครู ดูหนังสือเล่มนี้ซิ คงต้องใช้เวลาชั่วชีวิตเพื่อที่จะอ่านให้จบ"

"ไม่ใช่... มันคือพจนานุกรมต่างหาก สำหรับไว้ใช้เสาะหาคำใหม่" ซ่างพูดอธิบายให้เพื่อนผู้เฒ่า "ผู้เฒ่าณะแยะแล้ว... ยิ่งแก่สมองยิ่งทึบไปทุกที"

"จริง... ข้าแก่แล้ว อายุมากกว่า ๘๐ ปี อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เวลาไปดูภาพยนตร์ ข้าไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเรื่องอะไร เห็นแต่คนออกท่าทางบนจอเท่านั้นเอง"

"เอาเถอะ ถึงอย่างไรเราก็ต้องหัดอ่านให้ออก เมื่อสองสามวันก่อนข้าเกือบเอาयाใส่แผลให้วัวกิน" ซ่างพูดกล่าว "ว่าอย่างไร... ซู่... เจ้าเป็นพวกเดียวกับเราหรือเปล่า ตอนนี้พวกเราแก่เกินไปเสียแล้วที่จะเริ่มเรียน... เราปล่อยให้เจ้าดูแลการศึกษาของบรรดาลูกหลานของเราไปแล้วกัน"

"ดี" ผู้เฒ่าสนับสนุน "ซู่ หากเจ้าประสบความสำเร็จในการสอนให้หลาน ๆ ของข้าอ่านหนังสือเล่มหนา ๆ อย่างนี้ได้ ก็แสดงว่าเจ้ายังรักเพื่อนพ้องจน ๆ ที่เคยทำงานด้วยกันในท้องทุ่งเลี้ยงสัตว์อยู่เช่นเดิม"

คำพูดง่าย ๆ ไม่ก็ประโยคเสียดแทงเข้าไปในใจของซู่ งานที่เขาทำอยู่มีคุณค่ามากกว่าที่เคยคิด ช่วยให้เขามีความหวังยิ่งขึ้นสำหรับอนาคต กลิ่นตัวของพวกสัตว์บาลคลุ้งไปหมด เป็นกลิ่นของเหงื่อ ของหญ้าแห้ง และกลิ่นของธรรมชาติ

ซึ่งตรงกันข้ามกับกลิ่น... ของบิดาและมิสโซ้ง

จากสายตาของพวกสัตว์บาล พวกนักเรียน และเพื่อนร่วมงาน ซู่มองเห็นคุณค่าของตัวเอง

จะมีอะไรอีกเล่าที่ทำให้เขาพอใจไปมากกว่านี้

ตอนเช้า เขากับมิสโซซังไปที่ถนนหวังฟูจิงกับพ่อ และรู้สึกว่าเขาไม่มีประโยชน์อันใดเลยในเมืองใหญ่ ที่นี่... ไม่เหมือนกับบ้านนอกที่เขาอยู่ ถนนทุกสายราดยางมะตอย ไม่ใช่ถนนดินที่มีแต่โคลนตม ผู้คนเดินขวักไขว่ส่งเสียงจกแจกจกแจไปหมด เมื่อตกอยู่ในสภาวะเช่นนี้ ไม่นานเขาก็เริ่มเพลียหมดแรง

ในร้านขายของการฝีมือและศิลปะ พ่อเขียนเช็คจำนวนเหรียญหยวนเป็นค่าชุดดินเนอร์ลายครามที่มีชื่อจากjingdechen ในร้านเครื่องปั้นดินเผา ชูช้อไหใบหนึ่งราคาสองหยวน ไหดินซึ่งแสนประหลาดนั้นเป็นไหสีน้ำตาลปนเหลือง ดุคล้ายของโบราณและอาจอ้างได้อย่างสบายว่ามาจากฮวงซุ้ยของราชวงศ์ฮั่น เขาไม่เคยเห็นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่บ้านในย่านภาคพายัพ ชิวจื้อพูดยกย่องรสชาติอาหารดองที่บ้านเดิมของหลอนให้ฟังบ่อย ๆ และอยากได้ไหดี ๆ สักใบ ไหใบที่หลอนใช้อยู่เดี๋ยวนี้มีคนซื้อมาจากซานสี หลอนเอาพื้นรองเท้าจำนวน ๕ คู่ซึ่งใช้เวลาทำหลายคืนไปแลกเอามา แต่ในปัจจุบัน ไหใบนั้นดูน่าเกลียดมาก ผิวเกรอะกรังด้วยคราบเกลือ

“เมียคุณคงจะสวยมาก” มิสโซซังแสร้งพูดเมื่อพวกเขากลับไปถึงโรงแรม “ความรักของคุณที่มีต่อเธอช่างน่ายกย่องจริง ๆ... ใครต่อใครคงพากันอิจฉา”

มิสโซซังอยู่ในเสื้อสีแดงสลับดำเป็นทาง เสื้อนอกสีม่วงและกระโปรงผ้าขนสัตว์สีเทา ภายใต้ดวงอาทิตย์ที่ร้อนแรงของฤดูใบไม้ร่วง น้ำหอมกลิ่นมะลิของหลอนจุนกว่าค่า

“อย่างไรก็ตาม การแต่งงานก็เป็นพันธะอย่างหนึ่ง มันหมายถึงหน้าที่ด้วย” พ่อพูดขึ้นขณะนั่งคนกาแฟช้า ๆ ชายชราถอนหายใจ แล้วใคร่ครวญถึงความหมายของคำพูดที่จะใช้ต่อไป บางทีอาจคิดถึงกรณีของตัวเองก็เป็นได้

“ไม่ว่าเธอจะรักเมียของเธอหรือไม่ก็ตาม เธอจะต้องรักษาคำมั่นสัญญาจนถึงที่สุดปลายของชีวิต หากไม่แล้วเธอจะรู้สึกผิด ระทมขมขื่นและเสียใจไปตลอด พ่อต้องการให้เธอไปอยู่เมืองนอก แต่ไม่ใช่เพียงตามลำพัง เธอจะต้องเอาเมียและลูกไปด้วย”

“เล่าเรื่องชีวิตรักตอนก่อนแต่งงานของคุณให้ฟังบ้างซิ” มิสโซซังขอร้อง “ความรักของคุณทั้งสองคงจะต้องมีอะไรพิเศษ ๆ หลายอย่าง ฉันเชื่อว่าคงมีสาว ๆ เยอะแยะมาดอมคนหล่อ ๆ อย่างคุณ”

“ชีวิตรักของผมนะหรือ...” ชูช้อมอาย ๆ “ผมไม่เคยเห็นหน้าเมียของผมก่อนวันแต่งงานด้วยซ้ำไป... ออย่าพูดถึงเรื่องจิบกันเลย”

“โอ” มิสโซซังเค้นคำอุทาน เพื่อแสดงความประหลาดใจ ขณะที่พ่อยักไหล่

ในใจ ชูช้ออยากจะเล่าเรื่องทั้งหมดว่าเขาและชิวจื้อบังเอิญมาแต่งงานแบบแปลกประหลาดที่สุดกันได้อย่างไร แต่เขาชะงัก คิดทบทวนดูอีกทีว่าจะดีหรือไม่ที่จะเล่าเรื่องทั้งหมด เพราะเกรงจะถูกหัวเราะเยาะในสิ่งที่เขาถือว่าเป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ ครั้นยังตัดสินใจไม่ได้ เขาเลยนั่งจิบกาแฟเงียบ ๆ

มีความหวานปนอยู่ในรสขมของกาแฟที่ดื่ม... ความหวานกับความขม... การผสมผสานของทั้งสองอย่างก่อให้เกิดกลิ่นที่เร้าใจ พ่อของเขาและมิสโซซังอาจชอบรสชาติพิเศษแบบนี้ แต่ทั้งคู่จะเข้าใจความหมายที่ยุ้งยากในชีวิตของเขาหรือเปล่า

ในช่วงปีที่เกิดความวุ่นวายทั่วแผ่นดิน การแต่งงานก็เป็นเช่นเรื่องอื่น ๆ มักถูกเขี่ยออกไปให้พ้นจากวิถีทาง การสมรสเกือบเป็นการคลุมถุงชน ทั้งตัวเขาและชิวจื้อคิดว่ามีคนค่อนข้างจะทุเรศและต่างก็ไม่เคยฝันถึงความสุขที่จะได้รับ แต่ถึงสถานการณ์ในตอนนั้นยุ้งยากมากเท่าใด ความสุขที่เขาได้อยู่เดี๋ยวนี้ยังมีค่าปานกัน เมื่อใดที่เขาทั้งสองคิดถึงการแต่งงานที่แปลกประหลาด ความรู้สึกเศร้าใจและความรู้สึกอบอุ่นก็เกิดขึ้นในใจของทั้งคู่

พูดจบข้างพูดก็จากไป

จากแสงสลัว ๆ ในกระท่อม ชู้พินิจหญิงสาว... ไม่สวยเท่าไฉนนัก จมูกเล็กมีฝ้า
ขึ้นเป็นจุด ๆ ผมสีน้ำตาลเหี้ยมดตรง... เขารู้สึกเสียใจแทนหล่อน เลยรินน้ำจอกหนึ่ง
“เอ้า... ดื่มน้ำเสียหน่อย เจ้าเดินมาไกลเหลือเกิน”

หล่อนเงยหน้าขึ้นสบตาชื่อ ๆ ของเขา แล้วรับจอกน้ำไปดื่มโดยไม่พูดอะไร ลักษณะ
ท่าทางดูดีกว่าเดิม เหมือนจะมีเรี่ยวแรงกลับมา หล่อนเดินไปที่เตียงอิฐ หยิบผ้าห่มและ
กางเกงขึ้นมาพับ แล้วแก้ห่อผ้าที่นำมาด้วย ดึงเอาเศษผ้าสีน้ำเงินออกมาชิ้นหนึ่งพร้อมกับเข็ม
และด้าย หลังจากนั้นหล่อนก็ลงมือปะกางเกงให้เขา

หล่อนก้มศีรษะทำงานอย่างเงียบ ๆ ดูเหมือนจะมีชีวิตชีวขึ้น ซึ่งแสดงออกโดยการ
ทำงาน มิใช่ลักษณะทางท่าที่เห็นเพียงผิวเผินภายนอก

เมื่อปะกางเกงเสร็จ หญิงสาวผู้นางสงสารก็ทำความสะดวกกระท่อมจนหมดจด ลักษณะ
ทำงานของหล่อนคล้ายนักเปียโนที่กำลังบรรเลงดนตรี ขณะหยิบโน้นนหยิบนี่หน่อย สำหรับชู้
แล้ว เขารู้สึกมีเสียงเพลงขึ้นภายในกระท่อมเล็ก ๆ โทรม ๆ หลังนี้

ทันใดนั้นเอง ชู้ก็นึกถึงเจ้ามาสีน้ำตาล เขาเจ็บแปลบขึ้นในใจ... คล้ายกับว่า เขาไม่
เพียงรู้จักผู้หญิงคนนี้ ทว่าได้รอคอยหล่อนมาตลอดชีวิต เมื่อถูกกระทบด้วยคลื่นของความรู้สึก
ที่รุนแรงเช่นนี้ เขาลุกไปนั่งลงเคียงข้างหล่อนบนเตียงอิฐโดยไม่รู้ตัว ยกมือทั้งสองขึ้นปิดหน้า
ไม่อยากจะปล่อยให้ตัวเองเชื่อว่าในที่สุดเขาก็มีความสุข กลัวว่าความปริตาที่ไม่คาดฝันจะนำโชค
ร้ายมาให้ภายหลัง เขาขจัดความรู้สึกประหลาดออกไป แต่มือยังปิดหน้าอยู่

หญิงสาวหยุดเย็บผ้า ลางสังหรณ์บอกว่าเป็นผู้ชายที่จะพึงได้ตลอดชีวิต หล่อนไม่เคย
คิดว่าเขาเป็นคนแปลกหน้า ค่อย ๆ ยกมือขึ้นวางบนไหล่เขาแล้วทั้งสองก็นั่งอยู่ที่ขอบเตียงคุย
กันจนสว่าง

ชีวิตนี้อาจมาจากสิ่ววน ซึ่งในตอนนั้นเป็นที่รู้ ๆ กันว่ามลพจน์นี้มีปัญหาความอดอยาก ชาวนา
ยากจนต้องอพยพไปถิ่นอื่นเพื่อยังชีพ บรรดาหญิงสาวที่สามารถเสาะหาสามีในภูมิภาคอื่นได้ก็
ไป เพราะเมื่อแต่งงานแล้วก็สามารถเป็นแม่สื่อแนะนำเพื่อน ๆ ไปเป็นเมียบรรดาชายในถิ่นที่
หล่อนไปตั้งรกรากใหม่ วิธีนี้พวกผู้หญิงจะออกจากบ้านไปพร้อมกับห่อผ้าเล็ก ๆ เดินทางไป
ไกลกว่าช่องเขาหย่างผิง ข้ามเทือกเขาฉินหลิวแล้วเดินทางตลอดถ้ำรถไฟจำนวนไม่ถ้วน ทั้งยาว
และสั้น ไปยังทิศทางของซานสี กานซู หึงเซีย หรือซินเจียง

หากพ่อแม่พอมีเงิน ก็จะซื้อตั๋วรถไฟให้ลูกสาว หาไม่แล้ว พวกหล่อนจะต้องแอบขึ้น
รถไฟไปเอง จากสถานีหนึ่งไปยังอีกสถานีหนึ่ง โดยพยายามไม่ให้ถูกจับได้ ในห่อผ้าพวก
หล่อนจะมีเศษผ้าสำหรับใช้ปะเสื้อผ้า กระจกสองหน้ากลมบานเล็ก ๆ และหวี พวกหล่อนพกสิ่ง
เหล่านี้ประหนึ่งอาวุธ แล้วเสียงพ่นด้วยวัยสาว หรือบางครั้งอาจด้วยชีวิต หากชนะก็จะได้รับ
ความสุขเป็นรางวัล แต่บางคนอาจแพ้และสูญเสียทุกสิ่งทุกอย่าง

ลักษณะวิธีแต่งงานแบบนี้ เป็นที่รู้จักกันดีในย่านไร่ปศุสัตว์ของชู้ว่าเป็น “การวิวาห์แปด
เพื่อน” ชายหนุ่มหรือชายโสดที่มีอายุมากแต่ยากไร้ จนไม่สามารถหาสินสอดสำหรับสาว ๆ ใน
หมู่บ้านเดียวกันได้ก็จะพากันติดต่อผู้หญิงจากสิ่ววน ฝ่ายผู้หญิงจะจัดส่งรายชื่อสาวโสดไปให้
หลังจากนั้นฝ่ายชายก็ส่งจดหมายมา และเมื่อถูกเรียกตัว ฝ่ายผู้หญิงจะเดินทางไปหา แล้วมีการ
แต่งงาน

ชีวิตนี้เป็นหญิงคนหนึ่งในประเภทนี้ เริ่มที่เดียวหล่อนออกเดินทางมาเพื่อแต่งงานกับ
คนขับรถไฟ ซึ่งอยู่ประจำกลุ่มผลิตที่ ๗ แต่โชคร้าย เมื่อเดินทางถึงจุดหมายก็พบว่าฝ่ายชาย
เสียชีวิตเพราะอุบัติเหตุเมื่อ ๓ วันก่อนหน้า หล่อนไม่ได้ไปร่วมพิธีศพ ไม่จำเป็นเพราะหล่อนยังไม่
เคยเห็นหน้าเขา

ชีวิตก็ไม่กล้าไปรบกวนแม่สื่อ เพราะรู้ว่านางก็อยู่ในฐานะยากจนแร้นแค้น ต้องรับภาระเลี้ยงดูสามีพิการและลูกอีกคนหนึ่ง ชีวิตก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ก็เลยนั่งลงหน้าคอกสัตว์ของกลุ่มที่ ๗ ก้มหน้าดูเงาตนเองที่ทอดบนพื้นดิน

ช่างพูดรู้เรื่องราวทั้งหมดเมื่อเที่ยงวัน ตอนหัวกาไปตักน้ำที่คอกสัตว์ เขารีบปล่อยฝูงสัตว์ไว้ตามลำพัง วิ่งเข้าบ้านนี้ ออกบ้านโน้น เพื่อช่วยหาทางออกให้หล่อน มีชายโสดเหลืออยู่แค่ ๓ คนเท่านั้นในกลุ่ม และทั้ง ๓ คนก็แะมาดูแลหล่อน แต่ทุกคนคิดว่าหล่อนผอมและตัวเล็กเกินไป ในที่สุดช่างพูดก็นึกถึงซู่ขึ้นมาได้... ซู่ หลัง จุน ซึ่งมีอายุ ๓๕ - ๓๖ แล้ว

ในที่สุดเขาก็ได้แต่งงาน นั่นคือเรื่องราวชีวิตรักของเขา

“ครูซู่แต่งงานแล้ว”

เป็นเรื่องตื้นเต้นพอสมควรในหมู่บ้าน แม่ชาวบ้านที่ไม่ค่อยจะลงรอยเพราะอยู่กันคนละกลุ่มความคิดก็ลืมเรื่องเบาะแว้ง หันมาแสดงความยินดีกับเขา... ผู้ที่ไม่สนใจจะขัดแย้งใคร... ผู้ซึ่งทำงานหนัก... และไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อใครทั้งสิ้น

มนุษย์ก็คือมนุษย์ ชาวบ้านต่างรู้สึกดีใจที่ได้แสดงความอบอุ่นต่อผู้อื่น รู้ว่าความเป็นมนุษย์ของพวกเขายังมีได้สูญสิ้น มีคนเอาหมอนึ่งให้เป็นของขวัญแต่งงาน บ้างก็เอาข้าวให้หลายถึง บ้างก็ให้คูบองสำหรับแลกรผ้า และอื่น ๆ อีกมาก สัตว์แพทย์หนุ่มขอเรียไร... แต่ละบ้านได้เงินหลังละ ๕๐ เฟิน สำหรับเป็นเงินกันถูง ผู้นำไร่ปลูสดูดีใจว่าซู่มีสิทธิหยุดงานได้ ๓ วัน เพื่อดื่มน้ำผึ้งพระจันทร์เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ถึงแม้ว่ายังเป็นช่วงที่มีความวุ่นวายอยู่ แต่ชาวบ้านก็มีน้ำใจกรุณาปรานีอย่างยิ่ง

ทั้งคู่เริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยเงินบริจาค

ชีวิตเป็นคนมองโลกในแง่ดี และทำงานหนัก หล่อนมีการศึกษาแค่ ๒ ปีเท่านั้น จึงไม่ค่อยรู้จักแสดงออกเรื่องวัฒนธรรม แต่หลังจากได้ดูหนังกลางแปลงกลางหมู่บ้าน หล่อนจำคำพูดของตัวละครตัวหนึ่งได้ ตัวละครนั้นพูดว่า “แล้วเราจะมีขนมปังและนมด้วย” หล่อนชอบคำพูดประโยคนั้นมาก และในที่สุดก็จำได้ขึ้นใจ คราใดที่หล่อนพูดออกมา ชีวิตก็จะหัวเราะคิก ๆ คิวของชีวิตก็บางเรียบ ดาก็เล็ก และยามใดที่หล่อนยิ้ม ดวงตาจะดูคล้ายกับพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว ลักยิ้มที่แก้มทั้งสองข้างทำให้หล่อนเป็นคนมีเสน่ห์

เมื่อซู่ หลัง จุน ออกไปเลี้ยงม้าตอนกลางวัน ชีวิตก็จะไปปั่นอิฐกลางเปลวแดดอันร้อนแรง ต่อมา หล่อนก็จะใช้รถเข็นคันเล็ก ๆ ขนมันกลับบ้าน แล้วก่อสร้างกำแพงล้อมกระท่อมน้อย

บนผืนแผ่นดินซึ่งกว้าง ๙,๖๐๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร หล่อนกินเนื้อที่ ๑๘ ตารางเมตร เป็นของตนเอง

“ที่บ้านเดิมนะ” หล่อนกล่าว “จะต้องมีต้นไม้ใหญ่อยู่หน้าบ้านแต่ละหลัง มันใหญ่ใบดกหนาที่บจนไม่สามารถมองเห็นทะลุขึ้นไปเห็นท้องฟ้า”

ดังนั้น ชีวิตจึงไปขุดเอาต้นไม้ใบหนาจากทุ่งนามาสองต้น หล่อนลากมาจนถึงบ้าน แล้วปลูกลงกับมือ

ครั้นสร้างรั้วเรียบร้อย ชีวิตก็เริ่มเลี้ยงสัตว์ นอกเหนือจากไก่ เป็ด และห่าน หล่อนยังเลี้ยงกระต่ายและนกเขาไว้เป็นสัตว์เลี้ยงยามว่าง จนมีผู้ขนานนามหล่อนว่า “ผู้บัญชาการสามกองทัพ” แต่สิ่งที่ทำให้หล่อนไม่พอใจที่สุดคือไร่ปลูสดูของราชการแห่งนี้ไม่อนุญาตให้เลี้ยงหมู หล่อนเคยเล่าให้ซู่ฟังบ่อย ๆ ตอนเช้านอนว่า หล่อนฝันจะมีหมูอ้วน ๆ หลายตัว

ไร่ปลูสดูที่อยู่โดดเดี่ยว ห่างไกลความเจริญนี้ คล้ายกับสระน้ำที่ไม่ค่อยมีประโยชน์ บรรดาผู้นำที่ค่อนข้างซัดซำในการดำเนินตามนโยบายของหน่วยเหนือ แม้จะเสี่ยงต่อการตรา

หน้าว่า “เป็นพืชพันธุ์ของพวกทุนนิยม” ชีวิตก็เหมือนต้นหญ้าที่งอกขึ้นจากรอยแตกของหิน หลอนยืนหยัดอยู่กับความคิดของตนเอง และสัตว์เลี้ยงของหลอนก็เพิ่มปริมาณขึ้นโดยรวดเร็ว... อย่างกับการเล่นกล

“แล้วเราจะมีขนมปังและนมด้วย” จริงดังที่หลอนได้ท่องจำและกล่าวซ้ำอยู่เสมอ ๆ หลังจากเวลา ๑ ปีของการทำงานหนัก ชีวิตเขาทั้งสองก็ดีขึ้นกว่าเดิมมาก มีทุกสิ่งทุกอย่างที่ต้องการ ชีวิตคือคนที่ค่อนข้างดีอริ้น ดูเป็นคนต่อต้านกระแสสังคมด้วยซ้ำไป เมื่อหลอนกลับจากไร่ในตอนเย็นจะมีชีวิตผูกติดหลัง ติดตามด้วยฝูงเป็ด ไก่ และห่าน โดยมีนกเขาจับอยู่บนไหล่ หลังจากนั้นจะมีเปลวไฟจากพื้นเดินวิ่ง ๆ แวม ๆ อยู่ในเตาใต้หม้อหนึ่ง ดูเหมือนจะเป็นเตาปรุงอาหาร หลอนจะจัดการทุกสิ่งทุกอย่างให้อยู่ถูกที่ถูกทางเสมอ

ผู้หญิงคนนี้ ซึ่งเติบโตมาด้วยมันหวาน ไม่เพียงนำความอบอุ่นทางใจมาให้ หากยังช่วยให้เขาปกป้องภัยภัยรากลึกลงไปในแผ่นดิน ช่วยให้มองเห็นได้ชัดเจนว่า ชีวิตการทำงานนั้นเป็นสิ่งง่ายบริสุทธิ์ และยุติธรรม หลอนทำให้เขาเต็มไปด้วยความสุขที่ได้เคยแสวงหามานานปี

อยู่มาวันหนึ่ง รองฯ ดงก็ประกาศว่า ชื่อเสียงของเขาได้รับการแก้ไขแล้ว มลทินจากข้อกล่าวหาต่าง ๆ ในอดีตได้ถูกลบล้างหมด พร้อมกับนั้นก็มอบเงินจำนวน ๕๐๐ หยวนเป็นค่าชดเชยตามนโยบายของแผนกการเงิน ชีวิตดีใจอย่างยิ่งเมื่อได้ยินข่าวนี้จากปากของเขา หลอนรีบเช็ดมือกับผ้ากันเปื้อนแล้วลงมือนับเงินซึ่งล้วนเป็นธนบัตรใหม่เอี่ยม

“นี่ ชีวิต... นับตั้งแต่วันนี้ไป เราเสมอภาคกับทุกคนแล้ว” ชูตะโกนไปยังทิศทางของห้องครัวขณะล้างหน้า “ได้ยินฉันพูดไหม... ชีวิต... เธอทำอะไรอยู่นะ”

“ฉันนับเงินนี้ตั้งหลายหน แต่นับไม่ถ้วนสักที... โอ... มันปีกใหญ่เหลือเกิน”

“ไฉ่หย่า.. เธอนับมันจริง ๆ หรือ... เงินมีความหมายอะไร สิ่งที่น่าฉงนก็คือ การได้รับเกียรติภูมิของฉันคืนมาต่างหาก”

“เธอหมายถึงอะไร... เกียรติภูมิ... สำหรับฉันแล้ว เธอก็คือเธอ มีคนกล่าวหาว่าเธอเป็นพวกฝ่ายขวาในอดีต แต่หลังจากเวลาผ่านไปนานแล้ว พวกเขา กลับบอกว่า เป็นความเข้าใจผิด ถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ทำไมเขาถึงได้เตือนเธอกว่า อย่าทำผิดอีกนะ สวรรค์เท่านั้นที่จะรู้ว่าพวกเขา กำลังทำอะไร ใครสมควรเป็นฝ่ายที่จะต้องระมัดระวังไม่กระทำผิดพลาดอีก... เรายังดำเนินชีวิตอย่างเดิมอย่างที่เคยปฏิบัติมาโดยตลอด... เดียวนี้เรามีเงินแล้ว เราจะใช้ชีวิตสงบสุข... เอาละ อย่ากวน... ฉันจะนับเงินอีกครั้ง”

เป็นความจริง ชีวิตซึ่งมีอายุอ่อนกว่าเขาถึง ๑๕ ปีไม่เคยคิดเลยว่าเขาทั้งสองเป็นคนต่ำต้อย หลอนเป็นคนพื้น ๆ ง่าย ๆ และชื่อสัตย์... ใครคือฝ่ายขวา... คำถามนี้ไม่เคยผ่านเข้าสมองของหลอน สิ่งที่หลอนรู้จักคือว่า สามีเป็นคนดี ชื่อสัตย์ แค่นั้นก็พอแล้ว มีอยู่บ่อย ๆ ที่หลอนไปร่วมทำงานกับผู้หญิงคนอื่น ๆ หลอนจะพูดว่า “พ่อของชีวิตเป็นคนง่าย ๆ ชื่อสัตย์ เขาจะไม่พูดอะไรเลยแม้ฉันจะตะเถาะ เขาจะไม่วิ่งหนีหากหมาป่าไล่กัด เป็นบาปมากทีเดียว หากใครจะรังแกคนอย่างเขา ใครก็ตามที่รังแกเขาจะต้องชดใช้กรรมในชาติหน้าแน่นอน”

หลอนชอบเงิน และจำนวนเงิน ๕๐๐ หยวนนำความปรีดาใหญ่หลวงมาให้ มือของหลอนสั้น เบ้าตาเอ่อไปด้วยน้ำตาของความปราโมทย์ แต่เมื่อได้ยินว่าบิดาของเขาเป็นเศรษฐี มีธุรกิจใหญ่โตในต่างประเทศ หลอนไม่พูดอะไรเลยเกี่ยวกับเงินทอง แต่กลับคะยั้นคะยอให้เขาเอาไข่ต้มมาฝากพ่อด้วย หลอนเคยพูดบ่อย ๆ กับลูกสาวอายุเจ็ดขวบว่า “เราจะใช้เงินอย่างสบายใจ หากเป็นเงินที่เราเสาะหามาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเรา เมื่อแม่ชื่อเกลื้อ แม่รู้ว่ามันเป็นเงินที่ได้จากการขายไข่ เมื่อชื่อพริกก็รู้ว่าเป็นเงินที่ได้จากการรับจ้างเกี่ยวข้าว เมื่อชื่อสมุดแบบฝึกหัดให้ลูก แม่รู้ว่ามันเป็นเงินที่ได้มาจากการปลูกฝัง...” หลอนไม่มีทฤษฎี ไม่มีปรัชญา เป็นคนง่าย ๆ ภาษาที่ชัดเจนของหลอนทำให้เด็กหญิงตัวเล็ก ๆ เข้าใจว่าการทำงานเป็นสิ่งที่สูงส่ง รางวัลของแรงงานซึ่งแต่ละคนได้ลงทุนไปเท่านั้นจะทำให้บุคคลนั้นมีความสุข

เป็นสิ่งที่น่าละอายอย่างยิ่ง ถ้าจะได้เงินมาจากการเอาเปรียบผู้อื่น หรือได้มาจากการหยิบยื่นให้

ชีวิตร้องเพลงไม่เป็น เมื่อตอนมีชีวิตอายุได้ ๑ เดือน เขาทั้งสามเดินทางไปในเมืองเพื่อถ่ายรูป มีคนขายน้ำแข็งอยู่ข้างถนนร้อง "โลลิ... โลลิ..." นั้นได้กลายเป็นเพลงกล่อมลูกของหล่อน เมื่ออุ้มลูกในวงแขน หล่อนจะร้อง "โลลิ... โลลิ..." ค่อย ๆ โดยพยายามลอกเลียนสำเนียงของชาวพายัพไปในขณะเดียวกันด้วย เสียงที่ราบเรียบหวาน ๆ ของหล่อนจะสะกดจิตลูกสาวให้เคลิ้มหลับไปในที่สุด

มีคนขายน้ำแข็งอยู่ที่ถนนหวังฟูจิงเหมือนกัน แต่คนขายไม่ร้องอะไรเลย พวกเขาั่งเงียบ ๆ อยู่หลังโต๊ะทำหน้าตาย น่าเบื่อเหลือเกิน ชู้คิดถึงเพลงกล่อมลูกที่ไพเราะ คำพูดที่ติดปากและรอยยิ้มที่สดชื่นของหล่อน

เขาอยู่ที่นี้ไม่ได้... จะต้องกลับไป มีเพื่อนฝูงที่เคยช่วยเหลือเขายามตกอยู่ในความยากลำบาก และเดี๋ยวนี้บรรดาเพื่อน ๆ เหล่านั้นกำลังต้องการความช่วยเหลือจากเขา มีแผ่นดินที่เขาได้หลังหยาดเหงื่อลงรด มีภรรยาและลูกผู้เป็นที่รักรอเขาอยู่ที่นั่น

มันรวมไปถึงรากเหง้าความเป็นคนของเขาด้วย

ในที่สุดเขาได้กลับมา... กลับมายังเมืองเล็ก ๆ ในชนบท ถนนลาดยางสายเดียวของเมืองซึ่งทอดอยู่หน้าสถานีรถประจำทางยังปกคลุมไปด้วยฝุ่นสีน้ำตาลบาง ๆ และเมื่อลมพัดก็จะลอยคลุ้งขึ้นในอากาศ แล้วกระจายฟุ้งรอบ ๆ ร้านค้าเล็ก ๆ ธนาคาร และที่ทำการไปรษณีย์ เครื่องปั้นดินเผาที่อยู่อีกฝากหนึ่งยังทำงานอย่างเดิม ดูเหมือนจะยังไม่หยุดเลยตั้งแต่ตอนที่เขาจากไป ทางเข้าสถานีรถประจำทางยังเต็มไปด้วยพ่อค้าแม่ค้าขายเมล็ดดอกทานตะวัน ข้าวโพดหวาน และปลาห้องไก่ สองข้างสถานีรถมีอาคารเก่า ๆ ที่ไม่ใช่แล้ว แต่คานคอนกรีตซึ่งมีลวดลายสลักไว้อย่างวิจิตรยังเหลืออยู่ โรงมหรสพใหม่กำลังอยู่ในระหว่างก่อสร้าง ช่างปูนกำลังทำงานกันขะมักเขม้น

ผู้รู้สึกคล้าย ๆ กับกระโดดร่มลงจากเครื่องบินเมื่อก้าวจากรถประจำทาง และเดี๋ยวนี้เขาได้ลงมายืนมั่นคงอยู่บนพื้นดินแล้ว เขารักทุกสิ่งทุกอย่างที่นี่ รวมทั้งสิ่งที่ไม่ดีของมันด้วย เหมือนกับชีวิตของเขาเอง ที่จะหลีกเลี่ยงจากความทรงจำที่เจ็บปวดและขมขื่นในอดีตไม่ได้

ชู้ขอโดยสารไปกับรถม้า และไปถึงหมู่บ้านตอนเย็น ดวงอาทิตย์กำลังสาดแสงสีส้มข้ามยอดเขาทางทิศตะวันตกกลางมาครอบคลุมหมู่บ้าน ต้นไม้ใหญ่สองต้นของชิวจื่อที่ยืนเด่นอยู่หน้าบ้านดูสงบเงียบประหนึ่งกำลังมองดูเขาอย่างลึกซึ้งจากกันบึงวิญญาณของมัน

ม้าและสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ กำลังย่ำเท้ากลับ ขณะที่จะข้ามถนน พวกมันพากันหยุดดู คล้ายจะจำเขาได้ จนกว่าเกรียนเทียมม้าได้ผ่านไปลับตาแล้วนั้นแหละ พวกมันถึงหันหน้าไปทางอื่นแล้วออกเดินต่อ... มุ่งหน้าสู่คอกต่อไป

ชู้ตื่นตื่นใจ เขานึกถึงคำสนทนากับพ่อที่พูดกันคืนก่อนจะจากมา คืนนั้นทั้งสองนั่งอยู่ในเก้าอี้นวมเผชิญหน้ากัน ชายแก่ที่มีสีหน้าหมัดหวังสวมชุดนอนใหม่อย่างดี หลังจุ่ม คอดก

“จะรีบกลับแล้วหรือ” พ่อเอ่ยปากถาม

“ใช่... โรงเรียนกำลังเตรียมสอบกลางเทอม”

หลังจากเจียบกันไปชั่วครู่ พ่อเริ่มพูดขึ้นใหม่

“พ่อดีใจเหลือเกินที่ได้พบเธอ” แม้จะพยายามควบคุมอารมณ์แล้ว แต่ริมฝีปากของพ่อยังสั่นนิด ๆ “เธอเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวแล้ว เห็นได้ชัด คงจะเป็นเพราะศรัทธาที่มั่นคงของเธอ... ดีแล้ว สิ่งที่เราแสวงหาตลอดเวลาก็คือ...ศรัทธา ถ้าจะให้พูดอย่างเปิดอก ในอดีตพ่อก็เคยเสาะหามันเช่นกัน แต่ศาสนาก็ช่วยพ่อไม่ได้...” พ่อโบกมือไปมาคล้ายจะปิดอะไรบางอย่างที่นำขยะเขยงให้พ้นตัวแล้วเปลี่ยนเรื่องพูด “ปีที่แล้วพ่อได้อ่านเรื่องสั้นของ “โมปาร์ซิง” ขณะที่อยู่ปารีส เป็นเรื่องของพ่อคนหนึ่งทีกลับมาหาลูกชาย หลังจากที่เขาทิ้งไปเป็นเวลานาน แล้วพบว่าลูกกลายเป็นคนโง่ สติไม่ดี... พ่อนอนไม่หลับ หลังจากได้อ่านเรื่องนั้นจบ ต่อมาพ่อนึกเห็นแต่เธอบ่อย ๆ คิดว่าเธอคงจะมีปัญหาอยู่ยาก... เดียวนี้พ่อสบายใจแล้ว เป็นสิ่งที่พ่อไม่คาดฝันมาก่อน เดียวนี้เธอได้กลายเป็น... เป็น...” พ่อไม่สามารถหาคำพูดที่เหมาะสมได้

อย่างไรก็ตาม ชู้เห็นแววพึงพอใจและชื่นชมยินดีปรากฏในสายตาพ่อ เขารู้ดีว่า ทั้งตัวเขาและพ่อต่างมีความสุขเนื่องจากการพบปะในครั้งนี้ เพราะต่างได้รับสิ่งที่ตนต้องการ ความรู้สึกผิดที่ฝังอยู่ส่วนลึกในใจพ่อละลายหายไปหมด ขณะเดียวกัน เขาก็ได้มีโอกาสทบทวนอดีตและเข้าใจความหมายชีวิตของเขา

ดวงอาทิตย์ที่เคลื่อนลับลงหลังเขาสาดแสงสีทองขึ้นมาจบบ้านก่อนเมฆที่ลอยอยู่บนฟ้าแสงสะท้อนจากก้อนเมฆย้อนกลับลงมาปกคลุมทุ่งหญ้า เขิงเขา ทุ่งนา และหมู่บ้าน ทำให้ทุกสิ่งจมอยู่ในแสงสลัวของยามพลบ ชู้เดินเกือบถึงโรงเรียน จนสามารถมองเห็นสนามเด็กเล่นอยู่ไกล ๆ จากระยะนั้นคล้ายทะเลสาบที่สงบเงียบล้อมรอบไปด้วยทุ่งหญ้าสีน้ำตาลถูกลบไล้ด้วยสายลมเย็นที่พัดมาแผ่วเบา ความรู้สึกอ่อนโยนและนิ่มนวลก่อตัวขึ้นในใจ เขาคิดว่า ในที่สุดพ่อ

ก็ไม่เข้าใจอะไรเลย แม่พอจะพูดว่าพ่อก็มีศรัทธาที่มั่นคงเช่นกัน... ความรู้สึกของปัญญาชน
นั้น หากขาดเสียซึ่งประสบการณ์ของความรู้สึกพื้นฐานแล้วย่อมเป็นสิ่งที่ว่างเปล่า

บางครั้งและในบางลักษณะ... ความรู้สึกสำคัญกว่าความคิด

หลังจากใช้เวลากว่า ๒๐ ปี ทนทุกข์ทรมานทำงานหนัก สิ่งที่เขาได้รับก็คือความเข้าใจ
ในความรู้สึกของคนที่ใช้แรงงาน... และนี่แหละคือสมบัติล้ำค่าของเขา น้ำตาเริ่มเอ่อขึ้นมา
เมื่อชู้คิดถึงสิ่งนี้ ผลสุดท้ายก็คือ เขามีได้ใช้ชีวิตและเวลาที่ผ่านมาอย่างไรประโยชน์

ในที่สุด ชู้ก็มองเห็นอาคารเรียน คน ๒ – ๓ คนที่ยืนจับกลุ่มอยู่หน้าบ้านพากันหันหน้า
มาทางเขา ผ่ากันเป็นอนิสาวที่ชีวจ้อคาตอยู่สองประกายเด่นอยู่ในแสงสลัวของสนธยา กลุ่ม
คนมีจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และเมื่อจำเขาได้ก็พากันวิ่งตรงมายังถนน

เด็กหญิงตัวเล็ก ๆ สวมเสื้อสีแดงวิ่งตรงมาหา ความเคลื่อนไหวของหล่อนดู
คล้ายเปลวไฟที่โชนเอนไปมา แม่หนูน้อยวิ่งใกล้เข้ามา... ใกล้เข้ามา และฝีเท้าของ
หล่อนก็เร็วขึ้น... เร็วขึ้น